

УДК 347

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.16>**Олена Марченко,***здобувач наукового ступеня доктора філософії
кафедри публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ*

ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

У статті розглянуто особливості надання недостовірних відомостей як форми об'єктивної сторони порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва. Висвітлено основні види документів, за наведення недостовірних даних у яких передбачена адміністративна відповідальність. Проаналізовано правозастосовну, судову та правоохоронну практику щодо вирішення проблемних питань у частині притягнення до відповідальності за правопорушення, передбачені ст. 96 КУпАП України. Наголошено на необхідності усунути помилки чи недостовірні відомості, якщо останні були виявлені замовником самостійно, або ж вказані випадково, тобто не умисно. Так, до органу держархбудконтролю замовник має право подати заяву про самостійне виявлення ним помилки (описки, друкарської, граматичної, арифметичної помилки тощо) в раніше зареєстрованому повідомленні чи декларації та звернутись із проханням зареєструвати нову декларацію та внести відповідні зміни до Єдиного реєстру документів. Зроблено висновок про необхідність підвищити розміри штрафу за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва, адже значна кількість порушень здійснюється особами завідомо свідомо, оскільки розміри штрафів відносно не значні. Однак, окрім посилення розмірів штрафів, в тому числі за подання недостовірних даних, необхідно вдосконалити та максимально оцифрувати процедури з подання та реєстрації дозвільних, реєстраційних документів, створивши єдину інформатизовану базу даних. Поєднання такої системи з наявними державними електронними базами та реєстрами значно спростило б та пришвидшило процедури з подання та реєстрації документів, декларацій, повідомлень тощо. Окрім того, це б дозволило значно пришвидшити процедуру перевірки достовірності вказаних у документах даних та виключити людський фактор, а також дало б можливість прострочення строків притягнення до відповідальності в разі наявності порушення. Також запровадження єдиної інформатизованої бази даних дозволить виключити корупційні ризики серед представників державних контролюючих органів, а також надасть можливість у режимі реального часу моніторити статистичні дані.

Ключові слова: недостовірні відомості, сфера будівництва, адміністративна відповідальність, адміністративно-правове регулювання, об'єкти будівництва, дозвільні документи.

Постановка проблеми. Сфера будівництва в Україні активно продовжує свій сталлий розвиток. Водночас разом із розвитком галузі зростає і кількість порушень вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва. Тому охорона учасників відносин у сфері будівництва реалізовується на різних законодавчих рівнях, зокрема за допомогою цивільного, кримінального та адміністративного права.

Як справедливо зазначає О.В. Скригулець, наука адміністративного права, вивчаючи питання теорії адміністративної відповідальності організацій у сфері будівництва, аналізує, уточнює і доповнює загальний інститут адміністративної відповідальності. Проте законодавець не дає єдиного поняття адміністративного правопорушення у сфері будівництва, який можна було б застосовувати до фізичних та юридичних осіб. Це

негативно позначається на визначенні підстав адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері будівництва [1, с. 236]. Водночас у ст. 96 КУпАП все ж передбачено порядок притягнення до відповідальності за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва. Однак зважаючи на кількість порушень вимог адміністративного і містобудівного законодавства, вважаємо за необхідне більш детально дослідити склад адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 96 КУпАП, зокрема такий його елемент, як об'єктивна сторона в частині надання недостовірних даних.

Стан дослідження. Вивчення наукових напрацювань, законодавства, судової та правоохоронної практики дає підстави для того, що б констатувати недостатню розробленість питання дотримання вимог

законодавства, будівельних норм, стандартів та правил під час будівництва в Україні. Наявні роботи вчених у галузі адміністративного права та адміністративної діяльності лише дотично висвітлюють окремі аспекти діяльності суб'єктів господарської діяльності та фізичних осіб у сфері будівництва, а також деякі проблемні питання притягнення до адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів та правил під час будівництва. Дана проблематика прослідковується в роботах В.Б. Авер'янова, Д.М. Бахраха, А.Х. Бербекова, М.І. Брагінського, В.П. Бугорського, О.М. Вінник, М.І. Вігрянського, В.І. Димченка, О.Є. Єршова, Р.А. Каложного, Л.В. Ковалю, В.К. Колпакова, О.О. Озерова, М.С. Студеникиної, В.А. Тархова, Е.М. Трубецького, Ю.С. Шемшученка та ін.

Водночас активне оновлення протягом 2019 та поточного 2020 року містобудівних умов, внесення змін до порядку розроблення проектної документації на будівництво об'єктів, зміни щодо технічних умов, а також пов'язана із цим адаптація регулятивного, земельного та іншого, дотичного до будівельної галузі законодавства – все це зумовлює необхідність здійснення додаткового вивчення форм об'єктивної сторони порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва, зокрема в частині надання недостовірних відомостей.

Метою статті є аналіз судової та правохоронної практики з метою встановлення особливостей надання недостовірних відомостей як форми об'єктивної сторони порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва.

Виклад основного матеріалу. За даними аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень Державної архітектурно-будівельної інспекції України, виконаного Рахунковою палатою у 2019 році, у 2017 році індекс будівельної продукції становив 126,3%, будівельних робіт виконано майже на 106 млрд. грн. Результати аудиту говорять про зростання темпів розвитку будівельної галузі, однак це потребує подальшого формування ефективної системи державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду в Україні, яка є визначальною в забезпеченні конституційних законних прав громадян і підприємств щодо якості та безпеки об'єктів будівництва. Отже, питання створення прозорих та ефективних механізмів нагляду і контролю, забезпечення

дотримання містобудівного законодавства суб'єктами будівельної галузі та незворотності відповідальності за правопорушення є пріоритетними та актуальними. Водночас фахівці зазначають, що протягом 2017 року Україна в рейтингу сприятливості ведення бізнесу за напрямом будівництва Doing Business піднялась зі 140 місця на 105 позицій, посівши 35 місце, та в загальному рейтингу – з 80 на 76 місце відповідно, а у 2018 році – ще на п'ять позицій як за напрямом будівництва, так і в загальному рейтингу. Зазначеному, зокрема, сприяли законодавчі зміни у сфері держархбудконтролю та нагляду, які наблизили галузь до європейських стандартів [2].

Однак, як свідчить судова практика, незважаючи на активний розвиток будівельної галузі та законодавчі зміни, що цьому сприяють, випадки порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва, зокрема шляхом наведення недостовірних відомостей, залишаються поширеним явищем. Так, наприклад, ОСОБА_1 як директор Товариства навів недостовірні дані в ряді документів, зокрема в деклараціях щодо інформації про відповідальну особу-інженера з технічного нагляду, щодо генерального проектувальника, експертизи проекту будівництва, наявності затвердженої проектної документації, містобудівних умов та обмежень забудови земельних ділянок, земельної ділянки, яка використовується для будівництва, та невірно вказав кадастровий номер такої ділянки, а будівництво відповідного об'єкта взагалі не здійснювалося. Такими діями ОСОБА_1 як директор Товариства порушив ряд законодавчих актів та вчинив дії, за які передбачена адміністративна відповідальність ч. 7 ст. 96 КУпАП. У даному випадку особою порушено ряд нормативно-правових актів, що регулюють містобудівну діяльність. Водночас Суд дійшов висновку, що позивача не може бути притягнуто до адміністративної відповідальності за порушення, вчинене за ч. 7 ст. 96 КУпАП, за спливом трьох років після подання відповідних декларацій, оскільки строк притягнення позивача до адміністративної відповідальності минув, а тому позивач звільняється від відповідальності [3]. У даному випадку маємо ситуацію, коли особою було порушено низку законодавчих та нормативно-правових актів шляхом надання недостовірних відомостей у документах, і незважаючи на те, що перевірку дотримання вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, державних стандартів і правил було проведено належним чином, за її результатом зафіксовано порушення, однак

особа уникнула адміністративної відповідальності за вчинені порушення. Така ситуація зумовлена тим, що порушення в частині подання недостовірних даних у документах, передбачених у ст. 96 КУпАП, не можуть визнаватись триваючими, а тому є закінченими правопорушеннями з моменту подання такого документу на реєстрацію. Показовою в даному випадку є постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 23.12.2019 р. [4]. Так, судом переглядалась справа, відповідно до якої постановою відповідача ОСОБА_1 було визнано винним у вчиненні адміністративного правопорушення передбаченого частиною першою статті 96 КУпАП та накладено стягнення у вигляді штрафу в розмірі 1700,00 грн. Вказане адміністративне стягнення було накладено за наведення недостовірних даних, які були вказані останнім у пункті 11.1 декларації про готовність об'єкта до експлуатації. Перевіривши доводи касаційної скарги, правильність застосування норм матеріального та процесуального права судами попередніх інстанцій, Суд дійшов висновків: заповнення та подання документів зумовлюється вчиненням разової дії в певний час, яка завершується моментом реєстрації такого документу уповноваженим органом. У випадку, що переглядався Верховним судом, після реєстрації декларації уповноважений орган у встановлені строки не вчинив жодних дій щодо відомостей, зазначених у декларації, а тому порушення, передбачене ч. 1 ст. 96 КУпАП, не може вважатися триваючим [4].

Водночас варто зазначити, що окремі проблемні питання виникають стосовно узгодженості диспозицій ст. 96 КУпАП з положеннями, вписаними в Законі України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» [5]. Адаже зазначення недостовірних відомостей в декларації про початок виконання будівельних робіт та здійснення будівництва на підставі проектної документації, яка не відповідає вимогам чинного законодавства, є також самостійними видами правопорушення у сфері містобудівної діяльності, відповідальність за вчинення яких передбачена Законом України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності». Дана правова позиція міститься, зокрема, в постанові Верховного Суду від 23 липня 2019 року у справі № 826/5607/17 [6]. Однак досліджуючи судову практику, ми дійшли висновку, що в більшості випадків, розглядаючи справи із приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування, суд керується

трьома ключовими законодавчими актами: Постановою Кабінету Міністрів України № 466 від 13.04.2011 року, якою затверджено «Порядок виконання підготовчих та будівельних робіт» [7], де у п. 11 зазначено, що замовник несе відповідальність за повноту та достовірність даних, зазначених у поданому ним повідомленні, за виконання будівельних робіт без подання повідомлення та за порушення вимог, визначених цим Порядком; Законом України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» [5]; Кодексом України про адміністративні правопорушення [8].

Водночас маємо ситуацію, коли особи завідомо свідомо порушують вимоги законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва шляхом подання недостовірних даних у деклараціях, повідомленнях та інших документах. Так, наприклад, під час перевірки встановлено, що ОСОБА_1 та ОСОБА_2 наведено недостовірні дані в повідомленні про початок виконання будівельних робіт стосовно необхідності отримання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки та документа, який посвідчує право власності або користування земельною ділянкою, розроблення проектної документації, проведення експертизи проекту, забезпечення здійснення авторського та технічного нагляду. При цьому у вищезазначеному повідомленні присутня відмітка, що ОСОБА_1 та ОСОБА_2 відомо, що за подання не в повному обсязі та недостовірних даних, зазначених у повідомленні, встановлена відповідальність відповідно до закону, що підтверджується їхніми підписами [9].

Загалом аналіз ст. 96 КУпАП України дозволяє виокремити документи, за наведення недостовірних даних у яких (всупереч вимогам законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва) передбачена адміністративна відповідальність. До таких документів належать:

- повідомлення про початок виконання підготовчих робіт;
- повідомлення про початок виконання будівельних робіт щодо об'єктів, будівництво яких здійснюється на підставі будівельного паспорта;
- повідомлення про початок виконання будівельних робіт щодо об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із незначними наслідками (СС1), крім порушень, передбачених частиною четвертою ст. 96 КУпАП України;
- декларація про готовність об'єкта до експлуатації щодо об'єктів, будівництво

яких здійснювалося на підставі будівельного паспорта.

– декларація про готовність об'єкта до експлуатації щодо об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із незначними наслідками (СС1), крім порушень, передбачених частиною восьмою ст. 96 КУпАП України;

– акт готовності об'єкта до експлуатації щодо об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми наслідками (СС2).

– акт готовності об'єкта до експлуатації щодо об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із значними наслідками (СС3).

Механізм вирішення нагальних проблем, що виникають у сфері будівництва, в тому числі відносно порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва, запропонувало Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Так, останнім було прийнято «Порядок проведення технічного обстеження і прийняття в експлуатацію індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків, господарських (присадибних) будівель і споруд, будівель і споруд сільськогосподарського призначення, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із незначними наслідками (СС1), збудованих на земельній ділянці відповідного цільового призначення без дозвільного документа на виконання будівельних робіт», який було затверджено наказом від 3 липня 2018 року № 158.

Зазначений порядок регулює легалізацію об'єктів будівництва незначного класу наслідків (СС1), а саме: індивідуальних (садибних) житлових, садових, дачних будинків, господарських (присадибних) будівель і споруд загальною площею до 300 м², збудованих з 5 серпня 1992 року по 9 квітня 2015 року; будівель і споруд сільськогосподарського призначення, збудованих до 12 березня 2011 року.

Важливо, що за спрощеною процедурою прийняття об'єктів в експлуатацію здійснюється безоплатно, а штрафні санкції за виконання будівельних робіт без отримання документів не застосовуються. Протягом 2019 року територіальними органами Держархбудінспекції прийнято позитивні рішення по більш ніж 27,5 тис. звернень щодо узаконення об'єктів самочинного будівництва в порядку «будівельної амністії». Така відкрита позиція державного регулятора сприяє стабілізації ситуації щодо порушень вимог законодавства, будівельних норм,

стандартів і правил під час будівництва, в тому числі відносно наведення недостовірних даних. Здавалося б, на перший погляд, яке це має відношення до подання недостовірних даних у випадках, передбачених ст. 96 КУпАП? Із даного приводу вважаємо за необхідне пояснити наступне. Частина друга статті 39-1 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачає, що в разі виявлення інспекцією державного архітектурно-будівельного контролю факту подання недостовірних даних, наведених у надісланому повідомленні чи зареєстрованій декларації, які є підставою вважати об'єкт самочинним будівництвом, зокрема, якщо він збудований або будується на земельній ділянці, що не була відведена для цієї мети, або без відповідного документа, який дає право виконувати будівельні роботи, чи належно затвердженого проекту або будівельного паспорта, реєстрація такого повідомлення або декларації підлягає скасуванню інспекцією державного архітектурно-будівельного контролю у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Таким чином, реєстрація декларації може бути скасована в разі виявлення інспекцією державного архітектурно-будівельного контролю факту наведення в ній недостовірних даних, які є підставою вважати об'єкт самочинним будівництвом, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України [10].

Так, згідно з абзацами сьомим та восьмим пункту 22 Порядку виконання будівельних робіт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 466 [11], у разі виявлення органом державного архітектурно-будівельного контролю недостовірних даних (встановлення факту, що на дату реєстрації декларації інформація, яка зазначалася в ній, не відповідала дійсності, та/або виявлення розбіжностей між даними, зазначеними у декларації), наведених у зареєстрованій декларації, які є підставою вважати об'єкт самочинним будівництвом, зокрема, якщо він збудований або будується на земельній ділянці, що не була відведена для цієї мети, або без документа, який дає право виконувати будівельні роботи, чи належно затвердженого проекту або будівельного паспорта, реєстрація такої декларації підлягає скасуванню органом державного архітектурно-будівельного контролю.

Таким чином, можемо констатувати, що Міністерство регіонального розвитку, затвердивши своїм Наказом від 3 липня 2018 року № 158 «Порядок проведення технічного обстеження і прийняття в експлуатацію індивідуальних (садибних) жит-

лових будинків, садових, дачних будинків, господарських (присадибних) будівель і споруд, будівель і споруд сільськогосподарського призначення, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з незначними наслідками (СС1), збудовані на земельній ділянці відповідного цільового призначення без дозвільного документа на виконання будівельних робіт», надало можливість за спрощеним порядком, у чітко визначений спосіб реалізувати громадянам узаконення об'єктів самочинного будівництва в порядку «будівельної амністії». Однак не варто забувати, що дана дія дозволена лише відповідному класу об'єктів та є обмеженою в часових рамках.

Водночас за останні декілька років спільними зусиллями Міністерства регіонального розвитку та Держархбудінспекції з метою попередження порушень вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва подано на розгляд та затверджено такі нормативно-правові акти:

1) постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 256 «Деякі питання ліцензування будівництва об'єктів IV і V категорії складності», якою затверджено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності в будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури;

2) постанова Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 407, якою внесено зміни до Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 553, якими передбачено, що в разі виявлення порушення вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, стандартів і правил, містобудівних умов та обмежень, затвердженого проекту або будівельного паспорта забудови земельної ділянки, видаються обов'язкові для виконання приписи щодо усунення порушення вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, стандартів і правил, зупинення підготовчих та будівельних робіт;

3) Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері містобудування» від 17.10.2019 № 199-IX, в якому конкретизовано підстави для зупинення дії ліцензії і надання суб'єкту будівельної діяльності часу на усунення порушень, пов'язаних із додержанням ліцензійних умов, визначено перелік порушень, усунення яких неможливе в процесі будівельної діяльності, підстави та порядок відновлення дії зупиненої ліцензії;

4) Міністерством регіонального розвитку прийнято наказ від 29.05.2017 № 133 «Про внесення змін до наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 15 травня 2012 року № 240», яким затверджено уніфіковану форму акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, стандартів і правил під час виконання підготовчих та будівельних робіт [12].

Водночас варто звернути також увагу на те, що відповідно до пункту 22 Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461 «Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів» (зі змінами), у разі виявлення органом державного архітектурно-будівельного контролю наведених у декларації недостовірних даних (встановлення факту, що на дату реєстрації декларації інформація, яка зазначалася в ній, не відповідала дійсності та/або виявлення розбіжностей між даними, зазначеними у декларації), які не є підставою вважати об'єкт самочинним будівництвом відповідно до статті 391 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», орган державного архітектурно-будівельного контролю письмово повідомляє замовнику (його уповноваженій особі) протягом одного робочого дня із дня такого виявлення.

У випадку встановлення в зареєстрованих документах, а саме повідомленнях, деклараціях про початок виконання підготовчих робіт чи будівельних робіт недостовірних даних, наприклад, вказана в документах інформація не відповідає дійсності, або ж має місце невідповідність вказаних даних фактичним даним, представниками контролюючих органів ДАБІ здійснюється їх оцінка та приймається відповідне рішення в частині достатності підстав для визнання чи невизнання об'єкта самочинним будівництвом, від чого в подальшому залежить розвиток ситуації щодо об'єкта будівництва, а також визначається порядок подання достовірних даних.

Так, у випадку коли надані замовником недостовірні дані не є підставою визнавати об'єкт як самочинне будівництво, контролюючі органи ДАБІ в письмовій формі повідомляють замовника про виявлені недостовірні дані протягом одного робочого дня із дня їх виявлення, після чого замовнику необхідно протягом трьох робочих днів після отримання повідомлення подати достовірні дані

за встановленою формою. За умови виконання вищевказаних дій зі сторони замовника орган держархбудконтролю реєструє нові декларації та вносить відповідні зміни до Єдиного реєстру.

Однак коли наведені замовником недостовірні дані дають підстави вважати об'єкт самочинним будівництвом, орган держархбудконтролю скасовує реєстрацію повідомлення (декларації) протягом п'яти робочих днів із дня виявлення та повідомляє замовника протягом трьох робочих днів із дня скасування. У даному випадку замовник має право повторно подати повідомлення (декларацію) згідно з вимогами, установленими законодавством [13].

На сьогодні подання, заповнення та подальша перевірка документів максимально автоматизується за допомогою програмних інструментів та сучасних технологічних рішень. Станом на 2019–2020 роки 80% дозвільних документів на початок будівництва подаються у формі повідомлення [14]. Так, наприклад, для отримання права на виконання будівельних робіт щодо об'єктів, будівництво яких здійснюється на підставі будівельного паспорта (об'єкти, розташовані на присадибних, дачних, садових земельних ділянках, індивідуальні (садибні) житлові будинки, садові, дачні будинки не вище двох поверхів (без урахування мансардного) площею до 300 квадратних метрів, господарські будівлі і споруди, гаражі), необхідно подати повідомлення за встановленим зразком, а наступного дня можна розпочинати будівельні роботи.

Важливою є також і можливість усунути помилки чи недостовірні відомості, якщо останні були виявлені замовником самостійно, або ж вказані випадково, тобто не умисно. Так, до органу держархбудконтролю замовник має право подати заяву про самостійне виявлення ним помилки (описки, друкарської, граматичної, арифметичної помилки тощо) в раніше зареєстрованому повідомленні чи декларації та звернутись із проханням зареєструвати нову декларацію та внести відповідні зміни до Єдиного реєстру документів. Це надзвичайно важливо, адже надає можливість учасникам відносин у сфері будівництва вчасно, ефективно та без негативних наслідків реагувати на ситуацію та оперативно усувати недоліки та порушення, в тому числі щодо недостовірних даних у деклараціях, повідомленнях, актах.

Висновки

Незважаючи на важливі та дієві кроки зі сторони держави щодо питання врегулювання й впорядкування містобудівної діяль-

ності, вони все ж є наразі недостатніми. Адже декларативний принцип початку проведення будівельних робіт безперечно має ряд переваг для добросовісних суб'єктів відносин у сфері будівництва, однак водночас він же надає можливість недобросовісним суб'єктам зловживати ним. Аналіз судової практики та положень законодавства нашої держави висновки, що подані декларації, акти повідомлення тощо досить часто не перевіряються належним чином органом архібудконтролю на предмет достовірності вказаних у документа даних. Здебільшого суть перевірки контролюючих органів зводиться до формального огляду повноти внесення даних. Таким чином, непоодинокими, на жаль, є випадки, коли в декларації та інших документах вказуються довільні дані відносно права власності на земельну ділянку, недійсні дані щодо підрядника чи генпідрядника, недостовірні характеристики об'єкту будівництва та інше. Такий стан справ зумовлений, насамперед, тим, що сьогодні процедура встановлення факту подання недостовірних даних шляхом здійснення, наприклад, тих самих виїзних перевірок об'єкта будівництва врегульована законодавчо настільки невдало та поверхнево, що цим вкрай часто зловживають як ті суб'єкти, що будують, так і ті, що здійснюють державний архітектурно-будівельний контроль. Водночас не варто опускати і той фат, що рівень відповідальності за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва фактично мінімальний, що дає можливість порушувати законодавчо закріплені норми та правила, а також нести мінімальну відповідальність та матеріальні/фінансові втрати як фізичним особам, так і великим гравцям ринку сфери будівництва. Тому фактично органи контролю та передбачена законом відповідальність за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва, в тому числі за подання недостовірних відомостей у документах, фактично не виконують свої функції.

Зважаючи на це вбачаємо за необхідне підвищити розміри штрафу за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва, адже значна кількість порушень здійснюється особами завідомо свідомо, оскільки розміри штрафів відносно не значні. Однак, окрім посилення розмірів штрафів, в тому числі за подання недостовірних даних, на нашу думку, необхідно вдосконалити та максимально оцифрувати процедури з подання та реєстрації дозвільних, реєстраційних документів, створивши єдину інформатизовану базу

даних. Поєднання такої системи з наявними державними електронними базами та реєстрами значно спростило б та пришвидшило процедури з подання та реєстрації документів, декларацій, повідомлень тощо. Окрім того, це б дозволило значно пришвидшити процедуру перевірки достовірності вказаних у документах даних та виключити людський фактор, а також дало б можливість прострочення строків притягнення до відповідальності в разі наявності порушення. Також запровадження єдиної інформатизованої бази даних дозволить виключити корупційні ризики серед представників державних контролюючих органів, а також надасть можливість в режимі реального часу моніторити статистичні дані. Подібний досвід широко використовується у країнах Європи та у світі [15; 16; 17; 18].

Список використаних джерел:

1. Скригулець О.В. Склад адміністративних правопорушень у будівництві. *Науковий вісник ЛДУВС*. 2011. № 2. С. 233–244.
2. Звіт Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень Державної архітектурно-будівельної інспекції України. URL : <https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=150>.
3. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 07.04.2020 р. Справа № 719/102/16-а. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88655298>.
4. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 23 грудня 2019 року. Проведення № К/9901/13498/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86552118>.
5. Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності: Закон України від 10.06.2017 № 208/94-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208/94-вр>.
6. Постанова Верховного Суду України від 23 липня 2019 року № 826/9967/18. URL : <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/83356090>.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 466 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2015 р. № 747). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-2011-п>.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
9. Постанова Суворовського районного суду м. Одеси від 09.02.2020 р. Справа № 523/18792/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88007970>.
10. Скасування декларації про початок будівництва за інформацією правоохоронців. URL : <https://blog.liga.net/user/emorozov/article/35879>.
11. Порядок виконання будівельних робіт. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 466. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-2011-п>.
12. Звіт Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень Державної архітектурно-будівельної інспекції України. URL : <https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=150>.
13. Сім кроків з децентралізації системи держархбудконтролю. Методичний посібник. Національна асамблея розбудови України. URL : <http://nadu.org.ua>.
14. Без втручання посадової особи: відтепер онлайн-повідомлення про початок будівельних робіт повністю автоматизовано. Державна архітектурно-будівельна інспекція України. URL : <https://dabi.gov.ua>.
15. Jacquie Cannon (1994) Lies and construction statistics, *Construction Management and Economics*, 12:4, 307-313, DOI: 10.1080/01446199400000040.
16. Ziemele, I. (2017). Responsibility in construction law. *Administrative and Criminal Justice*, 4(81), 36. DOI:10.17770/acj.v4i81.2845.
17. Ziemele, I. (2019). Responsibility in construction law of latvia. *Administrative and Criminal Justice*, 3(84), 72. DOI:10.17770/acj.v3i84.3660.
18. Nenko, S. S. (2019). Administrative responsibility in the construction industry. Theoretical and practical problems of the legal regulation of social relations, 208–226. DOI:10.36059/978-966-397-177-3/208-226.

Olena Marchenko. Statutory non-compliance in the field of construction

The article deals with the peculiarities of providing untrue information as a form of the objective side of violating the requirements of the law, building codes, standards and rules during construction. The main types of documents for providing false information in which administrative responsibility is provided. The law enforcement, judicial and law enforcement practice of solving problematic issues in terms of prosecution of the offenses under Art. 96 KUPAP of Ukraine. Emphasized the need to eliminate errors or inaccurate information if the latter were identified by the customer themselves, or were accidentally, that is, not intentional. Thus, the contracting authority has the right to submit an application for self-identification of a mistake (note, spelling, grammatical, arithmetic, etc.) in a previously registered message or declaration, and to request to register a new declaration and make corresponding changes in the Single register. The conclusion was made about the need to increase the amount of the fine for violations of the requirements

of legislation, building codes, standards and rules during construction, since a considerable number of violations are committed by persons deliberately, since the amounts of fines are relatively small. However, in addition to increasing the amount of fines, including the submission of false information, it is necessary to improve and maximize the procedures for submitting and registering permits, registration documents, by creating a single computerized database. Combining such a system with existing state electronic databases and registers would greatly simplify and expedite the procedures for submitting and registering documents, declarations, notices, etc. In addition, this would significantly speed up the process of verifying the accuracy of the data provided in the documents and exclude the human factor, as well as the possibility of delay in holding the liability in the event of a breach. Also, the introduction of a unified computerized database will eliminate corruption risks among the representatives of state control authorities, and will allow to monitor statistics in real time.

Key words: inaccurate information, sphere of construction, administrative responsibility, administrative and legal regulation, objects of construction, permits.